

від соціально-економічних проблем) для значної частини населення якісної професійної освіти. Завдяки застосуванню дистанційних методів навчання освітній франчайзинг дає можливість отримати вищу освіту мешканцям сільської місцевості, регіонам, які віддалені від вузівських центрів; представникам професій, які пов'язані із частою зміною місця проживання та які не мають можливості навчатись у стаціонарних умовах (інваліди, особи із обмеженими можливостями), іноземцям. Оскільки студентами можуть виступати мешканці сільських місцевостей та регіонів, які віддалені від вузівських центрів, представники професій, які пов'язані із частою зміною місця проживання та які не мають можливості навчатись у стаціонарних умовах (інваліди, особи із обмеженими можливостями), іноземці, важливим є гнучкий розклад занять (ранковий, денний, вечірній час) та індивідуальні способи викладання із залученням відповідних спеціалістів чи технологій.

З точки зору правового забезпечення переваги освітнього франчайзингу досить істотні: праволодітьцю не потрібно відкривати та реєструвати численні філії на географічно віддалених від нього територіях; праволодітьцю позбавлений турбот, пов'язаних з придбанням та володінням землею, нерухомістю, майном, обладнанням; праволодітьцю не несе зобов'язань щодо укладення трудових договорів з персоналом новостворюваних франчайзингових підприємств, тощо.

Освітній франчайзинг – гнучка система, яку можна легко адаптувати до різних освітніх продуктів і послуг. Перспективним є адаптація вже існуючих вітчизняних освітніх продуктів і послуг для франчайзингу та реалізація вітчизняних освітніх програм в регіони.

Говорячи про необхідність розвитку освітнього франчайзингу в Росії та Україні, слід звернути увагу на те, що п. 3 ст. 1027 Цивільного кодексу РФ та ст. 1117 Цивільного кодексу України не дають можливості для повноцінного використання франчайзингу в цій сфері, що зумовлено невиправданим звуженням кола можливих суб'єктів, сторін договору комерційної концесії (лише фізичні та юридичні особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності). Таким чином, освітні організації, які є некомерційними, не можуть бути суб'єктами франчайзингових відносин. Вважаємо доцільним внесення змін до цих нормативних положень, передбачивши можливість використання франчайзингу і для некомерційних організацій. Також іншим рішенням проблеми може стати виділення освітнього франчайзингу в окремий вид комерційної концесії із обмеженням суб'єктного складу такого виду франчайзингу колом виключно освітніх організацій.

Виходячи з вищевказаного, можна зробити висновок про те, що освітній франчайзинг є одним з перспективних способів ведення бізнесу, який у сучасних умовах неможливий без укладення договору комерційної концесії. Цей договір є основним елементом франчайзингової системи в будь-якій сфері діяльності, в тому числі повинен отримати розвиток й у сфері освіти незважаючи на наявність окремих гальмуючих факторів.

*Герасина Л. Н.
г. Харьков, Украина*

ПРАВОВАЯ ЖИЗНЬ ОБЩЕСТВА И ТИПОЛОГИЯ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ

Правовая жизнь общества исторически обусловлена феноменом действующего права, в этом смысле она представляет собой *социально-правовую реальность, мир упорядоченных нормами права отношений, действий, поступков, оценок*. Все формы правовой жизни, реализующие многогранные правоотношения, правовые связи и юридические факты, характеризуют специфику правового развития социума, уровень его

культурно-ценностного отношения к действующему праву, утверждение правовых принципов и идеалов в массовом и индивидуальном сознании [1].

Развитие демократии, практическая реализация прав и свобод человека, соблюдение гражданами своих обязанностей, упрочение законности, являющихся составляющими правовой жизни и принципами правового государства, возможны лишь на основе роста правовой культуры общества, которая обуславливает и правовое поведение людей. Рассматривая в единстве предметные формы и способы бытия общества, дефиниция «правовая жизнь» характеризует социокультурное отношение человека к праву, а также характер использования правовых средств в осуществлении людьми их разнообразных (частных и публичных, индивидуальных и групповых) интересов и потребностей.

Правовая жизнь, как явление – гораздо шире и насыщеннее, чем само действующее право; поэтому, на наш взгляд, особенно значимо, обозначить её ведущие признаки, в том числе – социокультурные:

1. Правовая жизнь является особой формой бытия права, его частью, как постоянный процесс воспроизводства правоотношений, она охватывает всю совокупность юридических фактов, ведущих к правовым последствиям.

2. Юридические акты и правоотношения образуют специфическую «ткань» в социокультурной жизни общества, представляя собой важнейшую разновидность социальных актов и связей.

3. Правовая жизнь – это часть духовно-исторической практики народа, ярко демонстрирующая особенности той или иной нации, её культурную специфику и правовой менталитет.

4. Правовая культура, как ценностный элемент правовой жизни, не только бесспорно обусловлена социокультурным опытом и традициями, но и мотивирована юридическими нормами и предписаниями, а также – соответствующими юридическими последствиями.

5. Правовое поведение – воплощение социально-правовых практик личности и социальных групп, непосредственно регулируется и оценивается юридическими нормами закона, и в идеале должно соответствовать правовым ожиданиям общества (хотя в реальности это далеко не всегда происходит). В этой связи Г. Д. Гурвич подметил, что «обращение к юридическому опыту учит нас ничего не упрощать, а следовать всей сложности правовой жизни, принимая во внимание её крайнюю драматичность, составляющую самую сущность правовой жизни» [2, С. 27].

6. Правовая жизнь выступает как сфера осуществления «энергии права», его духовного потенциала и творческой роли, одновременно – как совокупность многообразных форм правовой (либо противоправной) активности субъектов правоотношений. Отсюда, их участники могут пребывать в различных «ролях»: истцов и ответчиков, свидетелей и обвиняемых, потерпевших и подсудимых, адвокатов и прокуроров, судей, экспертов и следователей, депутатов и избирателей, законопослушных граждан и рецидивистов.

7. Правовая жизнь тесно связана с экономической, политической и духовно-культурной жизнью общества, выступая её своеобразной формой. Она может оказывать на культуру и духовность обратное воздействие (как стимулирующего, так и сдерживающего плана), напр., когда государство издает неправовые законы, нарушает принцип правовой справедливости, когда отдельные группы общества игнорируют правовые нормы поведения и разрешения конфликтов т.п.

Итак, правовая жизнь реально характеризует специфику и уровень правокультурного развития данной страны, отношение социальных субъектов к праву и степень удовлетворения их интересов. В своей основе, как отмечал И. А. Ильин, она базируется на «объективном значении права» для социальной жизнедеятельности. Правовая жизнь, как собственно и правовая

від соціально-економічних проблем) для значної частини населення якісної професійної освіти. Завдяки застосуванню дистанційних методів навчання освітній франчайзинг дає можливість отримати вищу освіту мешканцям сільської місцевості, регіонам, які віддалені від вузівських центрів; представникам професій, які пов'язані із частою зміною місця проживання та які не мають можливості навчатись у стаціонарних умовах (інваліди, особи із обмеженими можливостями), іноземцям. Оскільки студентами можуть виступати мешканці сільських місцевостей та регіонів, які віддалені від вузівських центрів, представники професій, які пов'язані із частою зміною місця проживання та які не мають можливості навчатись у стаціонарних умовах (інваліди, особи із обмеженими можливостями), іноземці, важливим є гнучкий розклад занять (ранковий, денний, вечірній час) та індивідуальні способи викладання із залученням відповідних спеціалістів чи технологій.

З точки зору правового забезпечення переваги освітнього франчайзингу досить істотні: праволодітьцю не потрібно відкривати та реєструвати численні філії на географічно віддалених від нього територіях; праволодітьцю позбавлений турбот, пов'язаних з придбанням та володінням землею, нерухомістю, майном, обладнанням; праволодітьцю не несе зобов'язань щодо укладення трудових договорів з персоналом новостворюваних франчайзингових підприємств, тощо.

Освітній франчайзинг – гнучка система, яку можна легко адаптувати до різних освітніх продуктів і послуг. Перспективним є адаптація вже існуючих вітчизняних освітніх продуктів і послуг для франчайзингу та реалізація вітчизняних освітніх програм в регіони.

Говорячи про необхідність розвитку освітнього франчайзингу в Росії та Україні, слід звернути увагу на те, що п. 3 ст. 1027 Цивільного кодексу РФ та ст. 1117 Цивільного кодексу України не дають можливості для повноцінного використання франчайзингу в цій сфері, що зумовлено невиправданим звуженням кола можливих суб'єктів, сторін договору комерційної концесії (лише фізичні та юридичні особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності). Таким чином, освітні організації, які є некомерційними, не можуть бути суб'єктами франчайзингових відносин. Вважаємо доцільним внесення змін до цих нормативних положень, передбачивши можливість використання франчайзингу і для некомерційних організацій. Також іншим рішенням проблеми може стати виділення освітнього франчайзингу в окремий вид комерційної концесії із обмеженням суб'єктного складу такого виду франчайзингу колом виключно освітніх організацій.

Виходячи з вищевказаного, можна зробити висновок про те, що освітній франчайзинг є одним з перспективних способів ведення бізнесу, який у сучасних умовах неможливий без укладення договору комерційної концесії. Цей договір є основним елементом франчайзингової системи в будь-якій сфері діяльності, в тому числі повинен отримати розвиток й у сфері освіти незважаючи на наявність окремих гальмуючих факторів.

*Герасина Л. Н.
г. Харьков, Украина*

ПРАВОВАЯ ЖИЗНЬ ОБЩЕСТВА И ТИПОЛОГИЯ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ

Правовая жизнь общества исторически обусловлена феноменом действующего права, в этом смысле она представляет собой *социально-правовую реальность, мир упорядоченных нормами права отношений, действий, поступков, оценок*. Все формы правовой жизни, реализующие многогранные правоотношения, правовые связи и юридические факты, характеризуют специфику правового развития социума, уровень его